

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL VIENKARTINĖS IŠMOKOS SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ IR ŠALPOS
IŠMOKŲ GAVĖJAMS ĮSTATYMO NR. XIII-2886 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
NR. XIIP-5149 (TAP-20-1986) (20-14523(2))**

2020-11-25 Nr. NV-3200
Vilnius

Rengėjas: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Tikslas: Pateikti Vyriausybės išvadą (iš esmės pritarti, tačiau tobulinti) dėl V. Kravčionok ir Z. Jedinskij pateikto siūlymo socialinio draudimo pensijų ir šalpos išmokų gavėjams kartą per metus (gruodžio mėn.) skirti 200 eurų dydžio tryliktoją pensiją.

Dabartinė situacija: 2020-05-07 Seimas priėmė Vienkartinės išmokos socialinio draudimo pensijų ir šalpos išmokų gavėjams įstatymą, kuriuo numatė 2020 m. rugpjūtį skirti 200 eurų išmokas senatvės, netekto darbingumo, našlių, našlaičių, maitintojo netekimo, ištarnauto laiko, socialinės ir šalpos pensijų, taip pat kompensacijų už ypatingas darbo sąlygas gavėjams.

Vienkartinės išmokos skirtos 865 tūkst. gavėjų, išmokėta virš 173 mln. Eur.

Esmė: Siūloma iš esmės pritarti įstatymo projektui Nr. XIIP-5149, tačiau pasiūlyti Seimui jį tobulinti pagal šias pastabas ir pasiūlymus:

- **siūlomą reguliavimą nustatyti ne Vienkartinės išmokos socialinio draudimo pensijų ir šalpos išmokų gavėjams įstatyme, o naujame įstatyme**, nes skiriasi tikslas (vienkartinė išmoka buvo skirta sušvelninti neigiamas COVID-19 pasekmes, o kasmetinė tryliktoji pensija – mažinti socialinę atskirtį), taip pat galėtų būti pažeisti teisėti lūkesčiai į vienkartinę išmoką tų asmenų, kurie pensiją ar šalpos išmoką pradėjo gauti 2020 m. rugsėjo ar vėlesnį mėn.;
- **nustatyti diferencijavimo pagal gaunamų pajamų dydį mechanizmą ir numatyti, kada ji nebūtų skiriama** (nes apie 90 tūkst. asmenų kartu su soc. draudimo pensijomis iš valstybės biudžeto gauna papildomas pensinio pobūdžio išmokas – valstybines pensijas, rentas (vidutiniškai nuo 63 iki 1306 Eur). Be to, asmenys gali dirbti ir turėti su darbu susijusių pajamų);
- **atsisakyti projekte numatytos gyvenimo Lietuvos Respublikoje sąlygos** (kad būtų suderinta su Reglamentu (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo);
- **tryliktosios pensijos dydį susieti su rodikliu ar baziniu dydžiu, kuris yra indeksuojamas** (pvz., minimalių vartojimo poreikių dydis, socialinio draudimo bazinė pensija), **arba nustatyti atskirą jos indeksavimo mechanizmą**;
- **nustatyti sąlygas ir (ar) aplinkybes, kurioms esant tryliktoji pensija nebūtų mokama**, nes valstybėje susidarius itin sunkiai ekonominei, finansinei padėčiai ir nevertinant jokių makroekonominių rodiklių mokant tryliktoją pensiją, kiltų pavojus viešųjų finansų tvarumui ir fiskalinei drausmei;
- **tikslinti pavadinimą „tryliktoji pensija“ (pvz., socialinio draudimo pensijos ar šalpos išmokos priedas)**, nes tai sukelia lūkestį gauti tokio pat dydžio tryliktoją pensiją, kokia buvo mokama kiekvieną mėnesį. Be to, teisę gauti tryliktoją pensiją įgytų ne tik pensijų, bet ir šalpos kompensacijų, taip pat kompensacijų už ypatingas darbo sąlygas gavėjai;

- **įstatymo projektą svarstyti kartu su 2022 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektu** (nes papildomų lėšų poreikis sudarytų apie 180 mln. Eur).

Atitiktis Vyriausybės programai: Vyriausybės programos įgyvendinimo plane numatyta nuosekliai didinti socialinio draudimo pensijas, atsižvelgiant į augančią ekonomiką ir didėjančią darbo užmokesčio fondą.

Vyriausybės išvada Seimui turėjo būti pateikta iki 2020 m. lapkričio 11 d.

Derinimas:

- Ivertintos Teisingumo ministerijos ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos pastabos ir pasiūlymai (nepritarta TM pasiūlymui išvadą formuluoti kaip pritarimą įstatymo projekto tikslui, tačiau pačiam projektui nepritarti).
- Dėl Finansų ministerijos pastabų (nepritaria numatytam reguliavimui dėl nuolatinės tryliktosios pensijos įvedimo į pensijų sistemą ir siūlo tobulinti pensijų indeksavimo mechanizmą) pateikta derinimo pažyma, argumentuojant, kad FM pastabos yra susijusios su Socialinio draudimo pensijų įstatymo nuostatomis, o dėl tryliktosios pensijos mokėjimo mechanizmo yra siūloma numatyti sąlygas ir aplinkybes, kurioms esant ši pensija nebūtų mokama.
- Vyriausybės išvados projektas aptartas 2020-10-26 ministrų pasitarime.

Dalykinio vertinimo išvada: Siūlome nutarimo projektą **svarstyti tarpinstituciniame pasitarime ir, patikslinus pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas ir pasiūlymus, svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje.**

Socialinės politikos grupės patarėja

Aušra Gratulevičienė

tel. 8 706 61 803, el.p. ausra.gratuleviciene@lr.lt